

نام و نام خانوادگی	عنوان رساله	استاد/اساتید راهنما	استاد/اساتید مشاور
آرزو صدوقی	فهم سرشت خانه ایرانی به روش پدیدار شناسی	دکتر معماریان	دکتر سید محسن فاطمی - دکتر نیکبخت نصر آبادی

چکیده

مهم سرشت خانه ایرانی در این رساله به عنوان یک تحقیق پدیدار شناسانه بر مبنای تبیین تجربه زیسته استوار است. فهم سرشت خانه ایرانی در این روش مبتنی بر ابعاد عاطفی مکان، می باشد. روش تبیین شده در این رساله می تواند برای فهم سرشت خانه ایرانی مورد استفاده قرار گیرد. مفهوم سرشت به عنوان یک معنای پنهان در فهم تجربه زیسته فرد در مکان مورد نظر در فضای زندگی کاویده شد. برای بدست آوردن این تجربه که در پدیدارشناسی از آن به عنوان علم مطالعه تجربیات افراد یاد می شود، در ابتدا یک بررسی میدانی در دو مکان شوادان و پیش بوم در خانه دزفولی انجام شد.

ضرورت پرداختن به ابعاد متفاوتی از مکان در خانه، از چند جهت مطرح می شود. مسائل روحی و فرهنگی در شهرهای صنعتی بزرگ و رشد روزافزون سرپناه های خوابگاهی در ایران نخستین آن است. مطلب دیگر تخریب رو به رشد خانه های سنتی - اسلامی ایران است که می تواند پاسخگوی ابعاد روحی- عاطفی نیازهای انسانی باشد. لذا به منظور دستیابی به مفهوم مکان در خانه، این مفهوم در چند نمونه موردی از فضایی خاص مورد بررسی قرار گرفت. نمونه های این تحقیق، فضاهایی در خانه دزفولی بودند که به دلیل جریان داشتن زندگی در بافت قدیم شهر، سالم ماندن بافت علیرغم بمباران جنگ تحمیلی، و اهمیت توجه به ارزشهای بافتهای قدیم از بعد غیر فیزیکی، انتخاب شدند. دو فضا در خانه دزفولی، پیش بوم و شوادان، با محوریت حضور دو پدیده طبیعی آسمان و زمین در خانه، به عنوان مهم ترین فضاهای زندگی خانه دزفولی انتخاب شدند.

روش پدیدارشناسی در این تحقیق بر پایه روش شناسی ون منن، یک روش تحلیلی- تفسیری کیفی است. از آنجاییکه این تحقیق در حوزه معماری مطرح است، هم پوشانی داده های میدانی با بستر معماری از اهمیت خاصی برخوردار است. لذا روش ون منن که متکی بر ایجاد ارتباط عمیق با پدیده مورد مطالعه می باشد، انتخاب شد. داده های میدانی در دو دسته یکی تجربیات انسانها و دیگری میدانهای توجه آنها از کیفیات محیط بدست آمدند. معنای مکان برای شوادان و پیش بوم معانی مشابهی نظیر، آرامش، امنیت، تفکر، حس نزدیکی به خدا و نشاط را نشان داد. معانی متفاوتی نیز نظیر انقطاع از زندگی روزمره برای شوادان و لذت و اخت شدن با محیط برای پیش بوم بدست آمد. به دلیل بروز زمینه های اعتقادی افراد در تحلیل داده ها، تفسیر کلی در نهایت با ارجاعاتی از متون اسلامی ارزیابی شد. این مضامین عاطفی در پیوند با کیفیات محیط و مؤلفه های معماری بررسی شده و دو دسته معانی پویا نظیر سیالیت فکر و ذهن و لذت و معانی ساکن نظیر آرامش و نزدیکی به خدا تفسیر شدند. آنچه که از کلیه این معانی نتیجه گیری شد، مفهوم سرشت خانه در نمونه های موردی بود که تعامل بسیار نزدیکی را با پدیده مکان و اجزا و کل آن نشان داد. و کلیه داده های در نتیجه چنین تعاملی بدست آمدند.

واژگان کلیدی: تجربه زیسته، پدیدارشناسی تفسیری، معنای مکان، خانه ایرانی، شوادان، پیش بوم